

Agentschap
Jongerenwelzijn

Project R(adicalization)

Achraf Senhaji
Sofie Van Relegem
Cocon Vilvoorde

COCON-VILVOORDE
VZW

Inleiding

Cocon-Vilvoorde vzw: OVBJ

Regio: B-H-V

Gevarieerd en gedifferentieerd aanbod ambulante mobiele begeleiding. (LAAG, BREED, KORTDUREND INTENS, CRISISHULP)

Project: ter preventie van radicalisering te Vilvoorde (2015)

Main Goal: Multi-agency approach – good practice in Vilvoorde

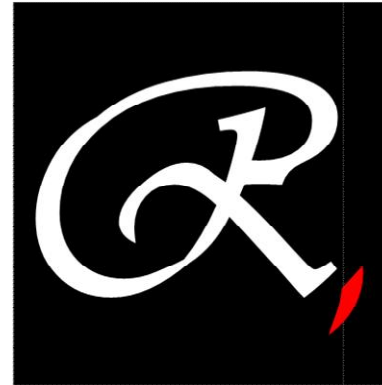
Ism Stad Vilvoorde

Project 'OUR'

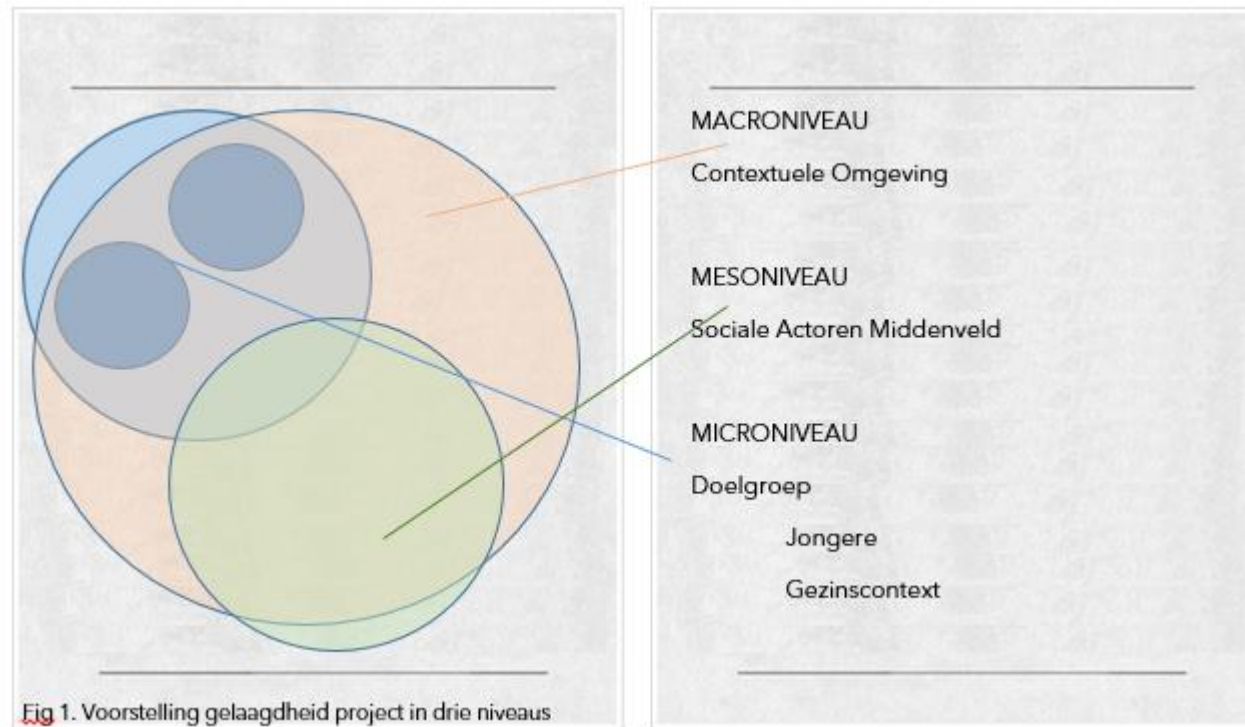
Optimism: We vertrekken vanuit geloof, vertrouwen, hoop

Uniting differences (verbinden, samenwerking, samen sterker)

Resilience through empowerment (individueel, familiaal, professioneel)

Werken op verschillende niveau's

Good Practises

▶ Duo-begeleiding

▶ De ouders

- ▶ Doelen

- ▶ Methodieken

▶ Het kind/de jongere

- ▶ In de gezinnen

- ▶ Outreachend

▶ Het sociale netwerk

- ▶ Wat doen we nu anders?

▶ Outreachend werken

▶ De ouders

1. Onze doelen

- ▶ Ouders bewust maken van hun rol in de opvoeding
- ▶ Ouders ondersteuning bieden bij de opvoeding van hun kind, binnen de huidige samenleving, met behoud van de culturele en religieuze identiteit
- ▶ Ouders ondersteunen bij het begeleiden van de religieuze zoektocht van hun kinderen en het ontwikkelen van hun eigen identiteit.
- ▶ Ouders kennis en inzichten verschaffen, zodat zij gedrag en gedachtes die tot radicalisering leiden op tijd kunnen herkennen en erkennen.
- ▶ Inspelen op individuele vragen van ouders rondom het thema religie en opvoeding.
- ▶ Ouders kennis overdragen over preventieve en (vrijwillige) hulpverlening.

2. Methodieken

▶ De ouders

1. Onze doelen

2. Methodieken

1. Nieuwe Autoriteit: Om met radicalisering om te gaan, wordt er ingezet op:

▶ Ouderlijke aanwezigheid → 3 niveau's

1. Aandacht
2. Aanwezig zijn
3. Bescherming

▶ Sociaal netwerk

▶ Omgaan met taboe en schaamte

2. IAG (intensieve ambulante gezinsbehandeling)

▶ Doelgroep

▶ Wetenschappelijk onderzoek

▶ De jongere

1. In de gezinnen

- ▶ Zoeken naar school of werk
- ▶ Zoeken naar vrijetijdsbesteding
- ▶ Religieuze gesprekken - counter narratives

2. Outreachend

▶ Het sociale netwerk

- ▶ Samenwerking scholen, cgg, ...
- ▶ Netwerk installeren op moment dat het belangrijk is
- ▶ Professioneel en niet-professioneel
- ▶ Voor ouders en voor jongeren
- ▶ Signs of safety

Wat doen we nu anders?

Good Practises

▶ Duo-begeleiding

▶ De ouders

- ▶ Doelen

- ▶ Methodieken

▶ Het kind/de jongere

- ▶ In de gezinnen

- ▶ Outreachend

▶ Het sociale netwerk

- ▶ Wat doen we nu anders?

▶ Outreachend werken

Outreach. Voor maatschappelijk kwetsbare jongeren

- ▶ Inleiding
- ▶ vindplaatsgericht werken
 - ▶ Zich aanwezig stellen daar waar jongeren samenkomen.
 - ▶ Jeugthuizen
 - ▶ Schoolpoorten/ schoolroutes samen met de 'schoolspotters'
 - ▶ Hotspots, dit zijn meest gefrequenceerde plekken door jongeren
 - ▶ Moskee bij speciale gelegenheden (vrijdaggebed, ramadan)
- ▶ Het is meer dan een luisterend oor bieden
 - ▶ (Spinoza 1670) 'Men moet menselijke handelingen niet bespotten, niet betreuren, wel begrijpen'
 - ▶ Het gesprek aanvatten door zich **gelijk** te stellen aan de jongere ipv zich **hoger** op te stellen
 - ▶ Het is meer dan enkel een sokratisch gesprek
 - ▶ Bewust (kunnen) worden van andermans **gevoelens** en **overwegingen** (empathie) -> begrijpen
 - ▶ Verbindend communiceren

Jongeren die zich uitgesloten voelen aan het woord laten / stem vertolken om gehoord te worden.

- ▶ In samenwerking met stadsdienst preventie: Secondwave project
 - ▶ Opzet van het project:
 - ▶ politie en jongeren tot dialoog brengen.
 - ▶ Heersende vooroordelen/negativiteiten die beide groepen over elkaar hebben te doorbreken
 - ▶ Luisteren naar elkaars verhalen en Beide verhalen/leefwereld verzoenbaar maken met eerbied voor ieders eigenheid.
 - ▶ Jongeren aan het woord laten door hun eigen ervaringen met de politie aan te kaarten (rollenspel)
 - ▶ Na elk seizoen een nieuwe kern van jongeren 'ronselen' voor de volgende sessie van het project
 - ▶ Zal dit project de wederzijdse negativiteiten wegnemen? Nee, maar...

Outreach. met aandacht voor moslimradicalisme in Vilvoorde

- ▶ Geen éénduidig profiel, de moslimradicaal bestaat niet
 - ▶ Elke jongere heeft zijn eigen specificiteiten en levensverhaal
 - ▶ Radicalisering als uiting van een samenhang tussen verschillende factoren (niet altijd ideologisch)
- ▶ Radicalisering is een ‘Wicked problem’
 - ▶ Voorbeeld:
 - ▶ Geen steevaste lijst van factoren, meest voorkomende zijn:
 - ▶ Identiteitscrisis (zoektocht naar moslimidentiteit versus rollenconflict tussen moslimzijn en andere deelidentiteiten)
 - ▶ Polariserende discours (Wij vs Zij, Westen vs islam, Koeffar vs moslims)
 - ▶ Frustraties (persoonlijke, familiale, ‘internationale leed’ van Moslims in het diaspora (Palestina, Burma, Syrie,...
 - ▶ Criminele verleden (relatief)
 - ▶ Invloeden uit primaire kringen (familie, vrienden)
 - ▶ Ideologie (ambiguiteiten bepaalde koranverzen, onbetrouwbare overleveringen van de Soenna, extreme vorm van islambeleving zoals salafisme)

Outreach. met aandacht voor moslimradicalisme in Vilvoorde

- ▶ Geradicaliseerde jongeren opzoeken in specifieke omgevingen
 - ▶ Plaatsen die in het verleden fungeerden als plekken waar gerekruteerd werd. (nabij gestreefd)
 - ▶ Vandaag de dag komen jongeren samen om de salafisitsche leer te propageren.
- ▶ lokale moskee van Vilvoorde
 - ▶ Safe-spaces creëren waarin jongeren, ook jongeren met uiterst radicaal gedachtegoed samen kunnen komen om met anderen in gesprek te gaan.
 - ▶ Dit zorgt er enerzijds voor om de “salafisering” voor een deel te deconstrueren door met hen in gesprek te treden
 - ▶ Anderzijds heeft de moskee er vat op en kan er aan gewerkt worden
 - ▶ Moskee is van iedereen, ook van zij die een **andere** invulling geven aan hun geloof.

Outreach. met aandacht voor moslimradicalisme in Vilvoorde

- ▶ Het bieden van spirituele steun:
 - ▶ Met jongeren in dialoog gaan om salafistische concepten te deconstrueren waarmee ze in aanraking komen
 - ▶ Deconstructie van salafi-propaganda bij deze jongeren vergt:
 - ▶ Ethics of disagreement (elementaire beleefdheid bij het verschillen van mening)
 - ▶ Aandachtig luisteren naar welke 'Oulama' (geleerden) geciteerd worden
 - ▶ Zich beroepen op dezelfde referentiekaders als die van de desbetreffende jongere(n).
 - ▶ Doel van het gesprek: mijn gesprekspartner in twijfel brengen.
 - ▶ INHOUDELIJK VOORBEELD van een gesprek (volgt nog)

Bevindingen & aanbevelingen

Voedingsbodem voor radicalisering is van alle tijden.

- ▶ Denken dat alle voedingsbodems voor radicalisering ingedijkt kunnen worden, is slecht een illusie
- ▶ Maatschappelijke problemen blijven uitdagingen van alle tijden.
 - ▶ Ingrediënten die tot radicalisering leiden zijn nog steeds maatschappelijk van aard.
 - ▶ Armoede, werkloosheid, racisme, ...
- ▶ Gezien de huidige ONZEKERE maatschappelijke socio-economische ontwikkelingen is het plausibel dat de aanwezigheid van radicaliserend gedachtegoed zal toenemen.
 - ▶ Stijgende kinderarmoede, toenemende werkloosheid, ongenoegen tav politiek bestel.
 - ▶ Inspanningen van de overheden in het de-radicaliseringsbeleid dijkten de radicalisering bij moslimjongeren onvoldoende in 'De de-radicaliseringsindustrie'
 - ▶ Tekort aan lokale, laagdrempelige georganiseerde activiteiten voor specifieke doelgroepen (meisjes die zich niet graag met jongens samen willen mengen, hangjongeren,...) transitie van een regulier jeugdwerkeraanbod naar een aanbod op maat van de noden van jongeren (JW->JWW op maat)
- ▶ regulering/erkenning Moskeeën
 - ▶ Institutionele erkenning van de Islam in 1974 (Art.19 GW)
 - ▶ Erkenning is een heel moeizaam proces geweest

Vormingen kunnen referentiekader verbreden, maar nemen daarom onzekerheid niet weg.

- ▶ Heil ligt niet alleen bij islamdeskundigen (de-radicaliseringsindustrie)
- ▶ Experts dienen in eerste plaats ervoor te zorgen dat eerstelijnswerker niet verzuilen in een alarm-houding.
- ▶ Alarm-houding (handelingsonzekerheid versus handelingsdrang)
 - ▶ Handelingsonzekerheid/terughoudendheid:
 - ▶ Onzekerheid bij eerstelijnswerkers wanneer het om moslims gaat
 - ▶ Het gevoel hebben dat men niet de nodige expertise heeft om met geradicaliseerde jongeren tewerk te gaan = misvatting!!(terwijl een gesprek aangaan met een 'geradic' jongere niet anders is dan een gesprek met een andere leerling)
 - ▶ Handelingsdrang:
 - ▶ Eerstelijnswerkers die extra op hun hoede zijn wanneer het over moslimjongeren gaat
 - ▶ Situering van het probleem bij de levensbeschouwing van de cliënt
 - ▶ Voorbeeld
- ▶ Alarm-houding wordt in handen gewerkt door verschillende factoren:
 - ▶ Polariserend discours en actualiteit waarin Islam als gevaar wordt voorgesteld
 - ▶ Geen gewoonte hebben om met de cliënt over godsdienst of levensbeschouwing te praten
 - ▶ Het gevoel hebben dat eerstelijnswerkers bij uitstek een ander referentiekader hebben dan moslim cliënten waarmee ze werken

“Muslims for muslims”

“Er vanuit gaan dat een moslimmedewerker gemakkelijker toegang heeft tot andere moslims is een misvatting”

- ▶ Faciliterend
- ▶ Belemmerend
- ▶ Een invoelende niet-bevooroordeelde open ingesteldheid

Superdiversiteit is een realiteit

- ▶ Representatief
- ▶ Taal
- ▶ Geen gepaste doorverwijzing

- ▶ Bevorderen Nederlandse lessen vs. Geen belemmering door taalwetgeving
- ▶ Samenwerkingsverbanden

Nood aan meer Outreachend. werk

- ▶ Reguliere structuren CAW/JAC:
 - ▶ Structuren met een theoretische ‘brede instap’ werken minder outreachend
 - ▶ ‘Maatschappelijk kwetsbare jongeren zijn moeilijk bereikbaar/begeleidbaar’ = MISVATTING!!
 - ▶ Op lokaal niveau is er nog steeds een kwetsbare groep jongeren die niet bereikt wordt
 - ▶ Wantrouwen bij jongeren tav reguliere hulpverlening is immens waardoor een hulpbehoevende jongere meestal zelf de stap niet durft te zetten naar hulpverlening.
- ▶ Outreachend werken in het kader van de lokale radicaliseringsproblematiek:
 - ▶ Tekort aan bruggenbouwers die laagdrempelig op straat aanspreekbaar zijn
 - ▶ Versnippering van signalen, vragen en noden van jongeren die niet opgevangen en overgedragen worden naar organisaties die rond deze signalen kunnen werken

Veiligheidsdenken versus warme waakzame zorg.

- ▶ Tot kort geleden: beleid voeren vanuit een veiligheidsdenken (LIVC)
 - ▶ Dit zorgde voor een terughoudendheid bij een aantal lokale partners.
 - ▶ In België is er een gigantische kloof tussen welzijn & veiligheidsdiensten
- ▶ Multi agency approach als alternatief op een ‘eenzijdige veiligheidsdenken’
 - ▶ Aarhus-model:
 - ▶ Model is afkomstig van Denemarken (1977)
 - ▶ Partnerschap dat gestaafd is op vertrouwen (finaliteit primeert)
 - ▶ Gedeelde bezorgdheid bij welzijn en veiligheidsdiensten
 - ▶ Creëren van overlegstructuren tussen de relevante middenveldactoren en veiligheidsdiensten
 - ▶ Voorbeeld: bendevoering bij jongeren (proactief handelen)

Het heil ligt niet alleen bij professionals

- ▶ Kleinschalige lokale initiatieven komen minder in beeld met als gevolg dat deze initiatieven minder gekend zijn bij aanmelders/eerstelijnswerkers
- ▶ Nood aan social Mapping:
 - ▶ Is essentieel voor een preventieve & integrale aanpak rond 'radicalisering'
 - ▶ Tot kort geleden:
 - ▶ Geen enige vorm van samenwerking tussen relevante actoren.
 - ▶ Eerstelijnswerkers konden de noden bij de client/jongeren niet koppelen aan de bestaande lokale initiatieven in Vilvoorde.
 - ▶ Kleinschalige initiatieven kwamen minder in beeld met als gevolg dat deze initiatieven minder gekend waren bij aanmelders/eerstelijnswerkers.

Blijvende hangende vragen/kwesties inzake beroepsgeheim

- ▶ Hulpverleners als dienaars van de arm der wet
- ▶ Wettelijke bepalingen die delen van informatie met derden toelaten
- ▶ Toch is er onzekerheid en zenuwachtigheid

“Onwetendheid en angst zijn vaak slechte raadgevers, zeker wanneer ze gemengd voorkomen.”

Blijvende hangende vragen/kwesties inzake beroepsgeheim

“Omgaan met vertrouwelijkheid en rapportage blijft in eerste instantie een zeer individuele kwestie”

- ▶ Geen blind doel op zich maar een noodzaak in het opbouwen van een vertrouwensrelatie
 - ▶ Zicht op wetgevend kader
 - ▶ Belang van interne gedragenheid
 - ▶ Interne veiligheidsprotocols voor (vermoedens) ernstige incidenten
 - ▶ samenwerkingsprotocol

Moeizame afstemming

- ▶ Goede lokale samenwerking noodzakelijk
- ▶ Valkuil
- ▶ Betrekken OCJ